

Utbildningsinspektion i gymnasieskolan Ekebyskolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Ekebyskolan

Skolverket sände den 22 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Ekebyskolan har bestått av undervisningsråden Nils-Åke Andersson och Elisabeth Ritchey. Besök i Ekebyskolan genomfördes den 15-17 mars 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Ekebyskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Ekebyskolan genomfördes formella intervjuer med elever, lärare, elevvårdspersonal, föräldrar samt skolledning. Lektioner i karaktärs- och kärnämneskurser besöktes. Under besöket fördes också samtal med personal och elever i verksamheten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Ekebyskolan	Antal studerande
Gymnasieskola	757

Utbildningen vid Ekebyskolan omfattar tre s.k. studieförberedande program: Samhällsvetenskapsprogrammet (SP) och två specialutformade program baserade på Samhällsvetenskapsprogrammet, ett med internationell inriktning (SMIP) och Journalistprogrammet (SMSP). På skolan finns också tre s.k. yrkesförberedande program: Hotell- och restaurangprogrammet (HR), Livsmedelsprogrammet (LP) samt Hantverksprogrammet med inriktning florister (FL).

Skolan är belägen i västra Uppsala på området som tidigare tillhörde Ekebybruk, välkänt för sin keramiktillverkning. Av skolans två huvudbyggnader tillhör den ena kommunen medan den andra förhyrs av extern ägare. I kommunens lokaler finns undervisningslokaler för Hotell- och restaurangprogrammet och Livsmedelsprogrammet. I de förhyrda lokalerna återfinns bl.a. administration, bibliotek, matsal, allmänna undervisningslokaler för teoretiska ämnen samt uppehållsytor för eleverna. Skolan förfogar också över två bostadsrätter inom Uppsala Ekeby Industrihus, vilka disponeras av floristutbildningen och hotell- och turisminriktningen inom HR. Lokalerna inom området har byggts om en del under senare tid, och ytterligare ombyggnationer planeras.

Vid inspektionsbesöket planerades en flytt av de s.k. studieförberedande utbildningsprogrammen till Rosendalsgymnasiet från hösten 2005.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål kring normer och värden

Ekebyskolan beskrivs som en lugn och trygg arbetsplats i samtliga intervjuer vid inspektionsbesöket. I intervjuerna påtalas dock oron inför de oklarheter som fortfarande råder beträffande den förestående flytten. Tecken på uppbrott är exempelvis att klottret ökat, anser personalen. Inspektörerna kunde också notera förekomsten av klotter i allmänna utrymmen och på möbler.

I skolans kvalitetsredovisning för år 2004 visar kvalitetsmedelvärde på trygghetsenkäten ett högre värde (3,46 på en skala ett till fyra, där fyra är högsta värde) jämfört med året före (3,41). I de få fall mobbning förekommit har elevvården varit engagerad och hanterat fallen. Olika insatser av förebyggande karaktär görs inom värdegrundsarbetet (se nedan under område 2).

Inspektörernas bedömning är att grundtryggheten vid Ekebyskolan är god. Resultaten i gjorda enkäter visar på stigande trygghetsvärden. Dock förekommer klotter rikligt i verksamheten.

Kunskaper relaterade till kursplanernas mål

Procentandelen elever som erhöll slutbetyg efter tre års gymnasiestudier var 85 procent vårterminen 2004. Procentandelen elever som har ett fullständigt slutbetyg inom fyra eller fem års studier är 76,1 respektive 66,7 procent. Här är siffrorna för riket 75,1 respektive 74,7 procent. Genomsnittlig betygspoäng och procentandelen elever behöriga till högskola framgår av tabellerna nedan.

Genomsnittlig betygspoäng år 2004 enligt Skolverkets statistik

Program	Riket	Uppsala	Ekebyskolan
Hotell- och restaurangprogrammet	12,5	13,2	13,2
Livsmedelsprogrammet	12,5 (2003)	13,2 (2003)	13,2 (2003)
Samhällsvetenskapsprogrammet	14,6	14,5	14,2
Specialutformat program	14,4	14,4	13,5

Inspektörerna bedömer att Ekebyskolans kunskapsresultat relaterade till kursplanernas mål står sig väl i förhållande till riket i övrigt.

Andelen elever behöriga till högskola 2004 enligt Skolverkets statistik

Program	Riket	Uppsala	Ekebyskolan
Hotell- och restaurang-programmet	86,0	97,0	97,0
Livsmedelsprogrammet	84,8 (2003)	90,0 (2003)	90,0 (2003)
Samhällsvetenskaps-programmet	92,3	88,3	82,2
Specialutformat program	90,3	92,7	85,4

Andelen behöriga till högskolan från speciellt Samhällsvetenskapsprogrammet understiger påtagligt värdena både i kommunen och i riket. Skolan bör därför analysera detta och sätta in åtgärder så att andelen ökar.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av Ekebyskolans arbete med normer och värde är av godtagbar kvalitet, och att det på skolan råder en god grundtrygghet. Kunskapsresultaten relaterade till kursplanernas mål är goda. Varför andelen elever behöriga till högskolan är påtagligt låg på Samhällsvetenskapsprogrammet bör analyseras och erforderliga åtgärder sättas in.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Samverkan och delaktighet

I författningarna finns ett antal formella krav på elevinflytande. Exempelvis skall eleverna i varje klass ha klassråd, och eleverna skall i skolkonferensen ha möjlighet till informationsutbyte, samråd och gemensamma diskussioner med rektor och personal vid skolan för att kunna behandla vissa frågor som är av stor betydelse för eleverna. Det förutsätts också att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har, så att de ges möjligheter att utöva inflytande på undervisningen och kan ta ansvar för sina studieresultat.

Ekebyskolan har schemalagt klassråden för samtliga klasser och kvalitetsmedelvärdena i delaktighetsenkäten från 2004 visar att eleverna upplever att den schemalagda tiden använts i relativt stor omfattning (värdet 3,36 på skalan ett till fyra). I intervjuerna säger ändå eleverna att det varierar hur ofta klassråd genomförs, och hur väl de är strukturerade. Kopplingen till exempelvis elevråd och skolkonferens upplevs också som otydlig. Vissa lärare menar även att det inte längre är nödvändigt med klassråd när eleverna går i årskurs 3. Det sammanlagda kvalitetsmedelvärdet av delaktighetsenkäten 2004 visar ett lägre värde (2,46) jämfört med tidigare år. Enligt skolledningen beror det på att man inte ägnat så mycket tid åt skolkonferensen utan arbetat med att stötta eleverna i bildandet av ett elevråd.

Inspektörerna bedömer att det är positivt att skolledningen på ett medvetet sätt stöttar eleverna i bildandet av ett elevråd och att tid för klassråd schemalagts. Det är dock viktigt att se över hur tiden för klassråd används, hur råden är strukturerade och hur kopplingen till skolkonferensen skall ske.

För att få eleverna mera delaktiga i planeringen av undervisningen finns på SP och den internationella inriktningen s.k. pedagogiska klasskonferenser. Det innebär att elever och lärare träffas för att diskutera gemensamma frågor för programmet. Tanken är att arbetsformen ska föras vidare till övriga program. Enligt eleverna är deras närvaro vid dessa konferenser låg och konferenserna fungerar inte särskilt väl. På HR och LP finns programråd med lärare och representanter för branschen. Elever inbjuds till råden, men de kommer sällan till mötena. Eleverna upplever dock att de generellt kan påverka, och de gör det ofta genom att gå direkt till den person som har mandat att fatta beslut i en viss fråga.

Enligt inspektörernas bedömning är de pedagogiska klasskonferenserna ett bra initiativ för ökad delaktighet. Det är dock viktigt att skolan utvecklar innehållet för dessa konferenser och ställer sig frågan hur de kan göras mera attraktiva för eleverna. Programråden på HR och LP är etablerade i verksamheten, men också här är det viktigt att öka elevernas delaktighet. Arbetet med inflytande frågor bör därför prioriteras och involvera alla verksamma på skolan. Inspektörerna anser det vara av vikt att skolan uppmuntrar eleverna att vara delaktiga i de demokratiska forum som skolan erbjuder och vill samtidigt peka på den möjlighet som författningarna ger eleverna att få stöd i de delar av utbildningen som de gått miste om på grund av sina uppdrag.

Vid inspektionsbesöket intervjuades den nya elevrådsstyrelsen. Eleverna, som i huvudsak kommer från Samhällsvetenskapsprogrammet, är mycket aktiva och uppskattar det stöd de fått av skolledningen och av kommunens centrala resurs för elevrådsarbete. Rektorns möten med samtliga klassrepresentanter uppskattas av eleverna. De anser dock att de kommit in sent i processen beträffande flytten av utbildningsprogram från skolan och upplever att de fått motstridig information om flytten från kommunens båda nämnder för utbildningen. Dessutom betvivlar de om deras åsikter över huvud taget beaktats i handläggningen av ärendet.

I hur hög grad eleverna ges möjligheter att utöva inflytande på det dagliga arbetet och på så sätt ta ansvar för sina studieresultat varierar mycket mellan de olika programmen och mellan olika ämnen och kurser enligt eleverna. Eleverna upplever möjligheten till inflytande som god inom karaktärsämnena på de s.k. yrkesförberedande programmen och inom vissa specialutformade program, och även i övrigt menar eleverna att de blir lyssnade till under lektionerna, men att det i alltför stor utsträckning beror på vilken lärare som undervisar.

Inspektörerna bedömer att det formella inflytandet i form av olika råd vid Ekebyskolan är av varierande kvalitet. Arbetet behöver således struktureras så att kopplingen mellan olika demokratiska forum tydliggörs. Hur eleverna kan öva inflytande över sitt eget lärande varierar också och är alltför lärarberoende. Skolan behöver därför tydliggöra hur eleverna kan ges möjligheter att utöva inflytande på undervisningen och ta ansvar för sina studieresultat.

Skolans värdegrundsarbete

Som nämnts ovan under område 1 är eleverna trygga på Ekebyskolan. Det förebyggande arbetet sker på olika sätt. Vid skolan finns en grupp som arbetar med aktuella jämställdhetsfrågor, alkoholförebyggande arbete drivs t.ex. i samarbete med Motorförarnas Helykterhetsförbund och personal från svenska kyrkan har kunnat erbjuda samtal för de elever som så önskat. I årskurs 1 genomförs på hösten introduktionsdagar för alla nya elever, och skolpsykologen har samtal i alla klasser. Ett annat exempel är samlevnadsprojektet Adam och Eva. Skolan har också en kamratstödjarorganisation med representanter från alla klasser.

I läroplanen påtalas att skolan har en viktig uppgift när det gäller att förmedla och hos eleverna förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Inspektionen finner också många goda exempel på insatser inom skolans värdegrundsarbete, men om dessa är en del av ett mera övergripande arbete framgår inte. Inspektörerna anser därför att skolan har mycket att vinna, om insatserna för skolans övergripande värdegrundsarbete ytterligare struktureras och tydliggörs.

Alla intervjuade understryker att mobbning är sällsynt. Då någon form av kränkning förekommit, har elevvårdspersonal eller rektorn hanterat detta på ett resolut sätt. Enligt läroplanen åligger det rektorn att upprätta, genomföra, följa upp och utvärdera skolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden bland elever och anställda. Att förebyggande insatser av olika slag görs på skolan har redan nämnts. Handlingsprogrammet mot mobbning är känt hos kamratstödjarna, men inte hos övriga elever. De känner däremot till att det finns kamratstödjare men har mindre god kännedom hur dessa arbetar.

Som tidigare nämnts finns många goda exempel på förebyggande arbete, men att detta ger en splittrad bild av ett gemensamt förhållningssätt. Skolan bör därför initiera diskussioner om hur man skall förhålla sig till kränkningar av olika slag och revidera handlingsprogrammet. I det sammanhanget är det också viktigt att klargöra hur skolan hanterar eventuella kränkningar från vuxna gentemot elever.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att såväl inflytandet i olika demokratiska forum som elevernas möjlighet till inflytande över det egna lärandet i undervisningen är av varierande kvalitet vid Ekebyskolan. De krav som författningarna ställer på demokratiska forum för inflytande uppfylls, men elevernas kännedom om dessa och deras vilja att delta i den demokratiska processen behöver ytterligare förstärkas. Arbetet med de s.k. pedagogiska klasskonferenserna bör prioriteras, så att goda exempel kan spridas till alla verksamheter. Olika inslag av förebyggande värdegrundsarbete äger rum på skolan, vilket är positivt. Insatserna bör dock tydligare struktureras och sättas in i sitt sammanhang samtidigt som handlingsprogrammet mot kränkande behandling revideras.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Kursplaner och betygssättning

De intervjuade eleverna säger att lärarna generellt går igenom kursplaner och betygskriterier, då en ny kurs startar, och att informationen är bra. Lokala kon-

kretiseringar finns inom vissa kurser. Lärarna menar att intresset från elevernas sida varierar vad gäller kursplaner och betygskriterier. Vad betygen beträffar varierar åsikterna både bland eleverna och lärarna huruvida de betyg som sätts är rättvisa eller ej. Förutom att nationella prov används har lärarna i några ämnesgrupper gemensamma prov, genomför betygsdiskussioner sinsemellan och stämmer av betygen. Svensklärarna i kommunen träffas ibland för ämnesträffar, vilket upplevs som positivt. Inom karaktärsämnena kan nätverksträffar med lärare från ett större geografiskt område genomföras. Man har då olika teman och kan exempelvis diskutera bedömning och betyg. Några lärare befarar en viss betygsinflation och anser att det är olyckligt att betygsfrågan inte drivs tydligare av någon skolledare, så att fördjupade diskussioner kan leda fram till att betygen kan bli mera rättvisa än de upplevs idag.

I läroplanen uttrycks att läraren vid betygsättningen skall utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen, beakta även sådana kunskaper som en elev tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen, beakta såväl muntliga som skriftliga bevis på kunskaper och göra en allsidig bedömning av kunskaperna och därvid beakta hela kursen. Inspektörerna bedömer att skolan bör initiera en fördjupad diskussion om bedömning och betygssättning, så att eleverna upplever bedömning och betygssättningen mera rättvis.

Enligt inspektörerna bör nationella kursplaner tolkas och utvecklas lokalt på ett sådant sätt att det klargörs vad undervisningen skall innehålla och hur den skall utformas för att leda mot de nationellt fastställda målen. Även nationella betygskriterier bör tolkas och utvecklas lokalt på ett sådant sätt att det klargörs vilka kunskaper eleven skall ha utvecklat för att få ett visst betyg utifrån de nationella betygskriterierna. Rektor ansvarar för att sådana diskussioner kommer till stånd. Inspektörerna bedömer att det är positivt att lokala konkretiseringar finns av vissa nationella kursplaner. Detta kan med fördel göras för samtliga nationella kurser.

Arbetsätt och arbetsformer

Lärarna upplever att det många gånger är svårt att samverka, då kärn- och karaktärsämneslärare finns i olika byggnader vid Ekebyskolan. Samarbete och integrering av ämnen sker mest inom laget i "huset", och man upplever också att schemat många gånger medför läsningar på grund av tjänstekonstruktioner och lokaltillgång, som gör att mindre goda pedagogiska lösningar blir gällande. I personalintervjuerna sägs också att vissa arbetslag haft mera tid till förfogande för konferenser än andra lag och på så sätt kommit längre i de pedagogiska diskussionerna, vilket bl.a. medfört en ökad integrering av olika ämnen och kurser.

I årskurs 2 på Journalistprogrammet har en speciell form av ämnesintegrering utarbetats för gymnasieskolans obligatoriska kurs i projektarbete. Projektet sträcker sig över nio veckor och är sammanlagt värt 175 gymnasiepoäng. Svenska B bidrar med 25 poäng, skrivande journalistik B med 30 poäng, desktop med 20 poäng och projektarbetskursen med 100 poäng. Eleverna skall enligt en tydlig arbetsinstruktion arbeta i projektform i grupper och starta ett fanzine, en liten tidskrift för entusiaster. I instruktionen framgår tydligt på vilka grunder bedömningen kommer att ske, eleverna för loggböcker under projektet

och lärarna har återkommande projekthandledning i grupp under arbetets gång, där eleverna bl.a värderar sina arbetsinsatser och reflekterar över sitt eget lärande. De färdiga alstren ställs sedan ut i skolans bibliotek. Vid besöket i verksamheten kunde inspektörerna konstatera att eleverna var synnerligen aktiva och att ett respektfullt och positivt förhållningssätt rådde mellan alla inblandade.

Inspektörerna bedömer att den ovan beskrivna projektarbetskursen ligger väl i fas med läroplanens intentioner och är ett föredömligt exempel på ämnesintegrering, elevaktiva arbetssätt och på hur elever kan ta ansvar för sitt eget lärande. Arbetsformen innebär också att samtliga elever har klarat av sin projektarbetskurs redan i årskurs 2. Detta är ett efterföljansvärt exempel som bör spridas till övrig verksamhet vid skolan.

Minst en gång per termin skall rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal) med den individuella studieplanen som grund. I fråga om elever som inte fyllt 18 år och inte heller ingått äktenskap skall även vårdnadshavarna få sådan information. Vid Ekebyskolan erbjuds eleverna utvecklingssamtal en gång per läsår i årskurs 1 och 2. Vårdnadshavare till omyndiga elever bereds möjlighet att delta. Ämnesspecifik information ges också till föräldrar genom att de får boka tid hos olika ämneslärare för korta samtal under en kväll. I årskurs 3 förekommer inga utvecklingssamtal.

Inspektörerna bedömer att individuell studieplanering för eleverna i form av individuella studieplaner fungerar på ett bra sätt. Däremot visar inspektionen att utvecklingssamtalen inte genomförs i enlighet med gymnasieförordningen, och skolan måste därför säkerställa att utvecklingssamtal genomförs en gång per termin.

Stöd

Enligt författningarna skall en elev ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapsmål som anges i kursplanerna eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, dennes vårdnadshavare eller på annat sätt har framkommit att en elev behöver särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Eleven och, om eleven inte fyllt 18 år och inte heller ingått äktenskap, elevens vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta vid utarbetandet av programmet.

Vid Ekebyskolan testas samtliga elever i årskurs 1 i engelska, matematik och svenska när de är nya på skolan för att kartlägga deras behov av stöd. Rutinerna fungerar, enligt skolledningen, men samtidigt anser rektorn att det är tveksamt om alla elever i behov av stöd får den hjälp de behöver. Eleverna kommer till gymnasieskolan med mycket varierande förutsättningar. Enligt rektorn finns på skolan ett spann från dem som har mycket höga meritpoäng till dem som inte kan läsa. Två speciallärare finns på skolan, en i matematik och en i svenska.

Eleverna uppger att det varierar om de får stöd eller inte. Så kallad räknestuga finns för dem som vill, liksom ”spärrad tid” på schemat för stöd i olika ämnen. Eleverna menar också att det kan bero på den enskilde läraren, om de får det stöd de behöver.

För att öka elevernas möjligheter att nå målen görs nivågrupperingar i kärnämnen engelska, matematik och svenska. Förlängda kurser med lägre hastighet är ett annat alternativ. I svenska kan eleverna läsa A-kursen under en längre tid och erbjuds när de klarat av denna en lokal kurs på 50 poäng i svenska B i stället för den nationella på 100 poäng. (Se nedan under avsnitt 5). Förutom behovet av det rent pedagogiska stödet i undervisningen påtalas i intervjuerna ett stort behov av stöd i form av insatser inom det sociala området. Samarbetsprojekt finns med barn- och ungdomspsykiatriska kliniken, polisen och sociala myndigheter. I detta sammanhang påtalas också att det är hög tid att "fräscha upp" värdegrundsdiskussionerna på skolan igen.

Åtgärdsprogram upprättas om en elev är i behov av mycket stora stödinsatser, fast egentligen skulle sådana program behöva upprättas för ett mycket stort antal elever på grund av deras bristfälliga förkunskaper, enligt rektorn. Så kallade IG-kontrakt upprättas också, där skolan nedtecknar vad en elev skall göra för att undvika risken att få betyget IG på en kurs. Där nämns således inget om skolans åtaganden. Är eleven under 18 år skall också föräldrarna ta del av IG-kontraktet. I personalintervjuerna råder en viss förvirring om dessa kontrakt är åtgärdsprogram i författningens mening eller inte.

Inspektörerna finner att stöd ges vid Ekebyskolan, men i intervjuerna framkommer det att det är tveksamt om alla elever erbjuds det stöd och den hjälp de är i behov av. Med de varierande behov och skiftande förkunskaper som eleverna har torde skolans insatser för närvarande inte vara tillräckliga. Att åtgärdsprogram endast upprättas om en elev är i behov av mycket stora stödinsatser strider mot författningarna. Detta måste åtgärdas.

Elevvårdskonferens, EVK, hålls på skolan då beslut skall fattas som rör enskild elev. Protokoll förs och formellt beslut fattas av rektorn på förslag från konferensen, fast rektorn inte alltid deltar i själva mötet. I intervjuerna lyfts frågan hur ett elevärende egentligen lyfts till EVK. Rutiner finns men de följs inte, då de inte kommuniceras och fungerar olika inom arbetslagen på skolan, menar man. Inspektionen visar att skolan vid elevvårdskonferens inte arbetar enligt författningen, då rektorn inte alltid deltar vid mötena. I gymnasieförordningen framgår tydligt att rektorn skall vara ledamot av elevvårdskonferensen. Enligt inspektörerna bör rektorn därför delta i elevvårdskonferensen i större omfattning.

Tidsanvändningen

Vid samtliga intervjuer hävdas att elevernas frånvaro är hög. Vid besöken i verksamheten kan också inspektörerna se tydliga exempel på detta och att elever har svårt att passa tiden, då lektionspass skall starta. Som framkommit tidigare trivs eleverna vid skolan, men trots detta går de ej på vissa lektioner. Eleverna uppger att teoretiska ämnen ofta upplevs som tråkiga och att de då hellre gör något annat. Av kvalitetsredovisningen framgår att frånvaron höstterminen 2004 på de olika utbildningsprogrammen var följande (värden från 2003 inom parentes): FL 12,5 procent (15,5), HR 20,1 procent (20,3), LP 13 procent (11,8) samt SP 11,8 procent (12,5). I skolans handlingsplan "Hög frånvaro från skolan-stödinsatser och åtgärder" tydliggörs olika befattningshavares ansvar, då en elev har hög frånvaro. Huruvida planen är ett stöd för personalen vid skolan

eller inte framkommer inte vid inspektionen. I intervjuerna uppges att planen inte följs av alla, att många resignerat och att frånvaron förs på ett ofullständigt sätt.

Med anledning av detta ställer sig inspektörerna tveksamma till hur den för eleverna garanterade undervisningstiden brukas vid Ekebyskolan. Som framkommit ovan är behovet av stöd stort. Många elever når inte de nationella målen. Efter besök i verksamheten frågar sig inspektörerna hur eleverna nyttjar den undervisningsresurs, som ställs till deras förfogande, och hur skolan har anpassat undervisningen till elevernas faktiska behov.

Inspektörerna bedömer därför att tidsanvändningen vid skolan bör diskuteras för att göra samtliga berörda medvetna om den undervisningsresurs som finns, och hur denna skall kunna användas på bästa sätt för att öka elevernas måluppfyllelse.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten och undervisningen på skolan är av varierande kvalitet. Det finns positiva exempel såsom lokala konkretiseringar av nationella kursplaner i vissa ämnen och att eleverna generellt har en god kännedom om kursplaner och kriterier. Organisation av projektarbetet i årskurs 2 på Journalistprogrammet är föredömligt, och tankesättet och upplägget bör kunna spridas till hela skolan. Förbättringsområden är däremot skolans stöd till elever som riskerar att inte nå målen, hur den garanterade undervisningstiden används samt rektorns deltagande i elevvårdskonferensen. Skolan bör även initiera en fördjupad diskussion om bedömning och betygssättning. När det gäller utvecklingssamtal och åtgärdsprogram följer inte skolan författningarna, och dessa brister måste snarast åtgärdas.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Pedagogisk ledning

Enligt författningarna åligger det rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas.

I Ekebyskolans ledning finns rektor, två biträdande rektorer samt en administrativ chef. Dessa personer utgör skolans ledningsgrupp. Somliga elever ger exempel på att rektorn är synlig ute i verksamheten, medan andra inte riktigt vet vem rektorn är. Enligt lärarna styr rektorn genom de biträdande rektorerna, som har det direkta pedagogiska ledningsansvaret. Arbetslagsledare leder verksamheten i de olika arbetslagen. De flesta idéer till utveckling, menar lärarna, kommer från dem själva, och de upplever även att det ibland är svårt att få stöd för utvecklingsidéer. Inspektörernas bedömning är att rektorn är förtrogen med verksamheten och uppfattas som ledare för verksamheten. Ansvarsfördelningen och den pedagogiska ledningen från rektor till biträdande rektorer, arbetslagsledare och lärare bör dock förtydligas, så att goda utvecklingsidéer kan tas till vara.

Kvalitetsarbete

Enligt personalen har den varit delaktig i framtagandet av skolans kvalitetsredovisning. Rektorn säger också att den fungerar som skolans arbetsplan. Då redovisningen har arbetats fram har arbetslagen kunnat diskutera material från skolledningen, som har hörsammat synpunkter och tagit till sig dessa. Upplevelsen hos personalen är ändå att det mesta av kvalitetsarbetet sker på ledningsnivå och att kvalitetsredovisningen inte används som ett instrument för utveckling. Eleverna är mindre delaktiga i kvalitetsarbetet. I den nya förordningen som avser kvalitetsredovisning betonas delaktigheten för alla intressenter i skolan: personal, elever och föräldrar. Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbetet vid Ekebyskolan fungerar väl. Kvalitetsredovisningen bör dock användas mera systematiskt i skolans utvecklingsarbete, och eleverna bör också göras mera delaktiga i detta.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorn är förtrogen med verksamheten, men att rektorns ansvar och den pedagogiska ledningen bör förbättras ut i organisationen till biträdande rektorer, arbetslagsledare och lärare. Det utvecklingsarbete som sker initieras mestadels av enskilda lärare och är inget gemensamt för skolan. Kvalitetsredovisningen bör användas som verktyg i skolans utvecklingsarbete, där kopplingen till de nationella målen, bedömningen av resultaten och skolans åtgärder för utveckling tydliggörs.

5. Tillgång till utbildning och omsorg**Lokala kurser**

För elever som läst A-kursen i svenska under längre tid och inte beräknas klara av svenska B under gymnasietiden, erbjuder skolan en lokal kurs på 50 poäng i svenska B i stället för den nationella på 100 poäng. Gymnasieförordningen är tydlig att en lokal kurs inte får ersätta kurser i kärnämnen eller de kurser i karaktärsämnen som är gemensamma för ett nationellt program eller finns inom en nationellt fastställd inriktning. Samtidigt inser inspektörerna att skolan har elevernas bästa för ögonen och vill peka på den rättighet till så kallad etappläsning som författningarna ger en elev som har påtagliga studiesvårigheter i kärnämnen svenska, svenska som andraspråk, engelska eller matematik. Rektorn beslutar om etappläsning av en kurs, och eleven har också rätt att få betyg efter varje avslutad etapp.

Att ersätta en nationell kurs i kärnämnet svenska med en lokal kurs strider mot författningarna. Skolan måste således åtgärda detta och göra en översyn av de lokala kurser skolan erbjuder.

Information

Informationen om utbildningarna vid Ekebyskolan är god och på den informativa hemsidan på Internet finns upplysningar om det mesta som rör verksamheten. Enligt de intervjuade föräldrarna var informationen i samband med läsårstarten hösten 2004 bristfällig, men detta har rättats till nu. Eleverna menar att allmän information når fram olika bra beroende på i vilken byggnad de har sin undervisning, då tv-monitorer inte finns i alla byggnader.

Avgifter

Enligt författningarna skall utbildningen i gymnasieskolan vara avgiftsfri för eleverna. De skall utan kostnad ha tillgång till böcker, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att eleverna skall hålla sig med enstaka egna hjälpmedel. I verksamheten får också förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. I inspektionen framkommer att eleverna själva får bekosta miniräknare, vissa studiebesök samt kostnader för resor inom ramen för skolans internationella utbyte. Trots att skolan står för en stor del av resekostnaderna får eleverna ofta betala flera tusen kronor för att kunna delta i dessa resor. Ett exempel är en avgift på 3 600 kronor för en resa till Kina. Enligt uppgift skall elever varit tvungna att låna pengar av släktingar, och någon elev skall också inte haft möjlighet att följa med på resan över huvud taget.

Frågan om avgifter och kostnader bedöms i den övergripande gymnasierapporten.

Sammanfattningsvis framkommer vid inspektionen att tillgången till utbildning huvudsakligen är av godtagbar kvalitet. Informationen till elever och föräldrar är av god kvalitet. Alla lokala kurser är dock inte utformade i enlighet med bestämmelserna, vilket måste åtgärdas.

6. Resurser

Personalens kompetens och kompetensutveckling

Enligt skolledningen har 93 procent av personalen vid skolan en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva, enligt skollagens krav. Medel för kompetensutveckling handhas av rektorn och av arbetslagen med en viss styrning från biträdande rektorer. Någon övergripande kompetensutvecklingsplan finns inte på skolan, liksom inte heller planer på individnivå. Den kompetensutveckling som erbjuds gemensamt från förvaltningen centralt till samtliga lärare i kommunen upplevs som mycket positiv.

Inspektörerna bedömer att personalens kompetens vid Ekebyskolan är god och att man i de fortsatta diskussionerna om skolans framtid bör vinnlägga sig om en planering av personalens kompetensutveckling både på skol- och individnivå.

Lokaler och läromedel

Som nämnts tidigare varierar standarden på lokalerna vid skolan. Nyrustade, fräscha lokaler avsedda för en modern flexibel pedagogik står i motsats till nedklottrade, äldre lokaler som kommer att utrymmas i och med läsårets slut i juni 2005. De materiella resurserna som läromedel, datorer och annan utrustning är av god kvalitet.

Sammanfattningsvis bedöms personalens kompetens som god och de materiella resurserna som goda. En mera strukturerad planering av personalens kompetensutveckling satt i sammanhang med skolans framtida färdriktning vore gynnsam för utvecklingen av verksamheten.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Ekebyskolan är av varierande kvalitet. Trots den uppbrottsstämning som råder på grund av förestående flytt av vissa delar av verksamheten, är grundtryggheten god. Olika insatser inom värdegrundsarbete görs. Elevernas kunskapsresultat är generellt goda. Exempel finns på föredömlig ämnesintegrering, vilket med fördel kan spridas till hela verksamheten.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden.

Resultat

- Anledningen till den låga andelen behöriga elever till högskola på Samhälls- vetenskapsprogrammet, bör analyseras och åtgärder sätts in.

Arbetsmiljö och delaktighet

- Elevinflytandet bör förbättras och syftet med demokratiska forum förtydligas.
- Det övergripande värdegrundsarbetet behöver synliggöras och struktureras och handlingsprogrammet mot kränkande behandling revideras.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

- Skolan bör initiera en fördjupad diskussion om bedömning och betygssättning.
- Skolan bör diskutera hur den garanterade undervisningstiden används.
- Formerna för hur stöd erbjuds bör ses över.
- Rektorn bör delta i elevvårdskonferensen i större omfattning.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

- Rektorns ansvar och pedagogiska ledarskap bör förstärkas.
- Kvalitetsredovisningen bör användas som ett verktyg i skolans utveckling.

Resurser

- Skolan bör på ett mera strukturerat sätt knyta personalens kompetensutveckling till skolans framtida arbetssätt och färdriktning.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

- Utvecklingssamtal genomförs inte en gång per termin (7 kap. 19 § gymnasieförordningen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som behöver det (8 kap. 1 a § gymnasieförordningen).

Tillgång till utbildning och omsorg

- Alla lokala kurser är inte utformade i enlighet med bestämmelserna (2 kap. 14 § gymnasieförordningen).

Datum	Ort
2006-01-18	Stockholm

Nils-Åke Andersson
Elisabeth Ritchey